

Dramatyczne losy podczas wojny

Після 17 вересня 1939 року східна частина довоєнної Польщі – в тому числі Волинь з Рівненщиною – перейшли до СРСР.

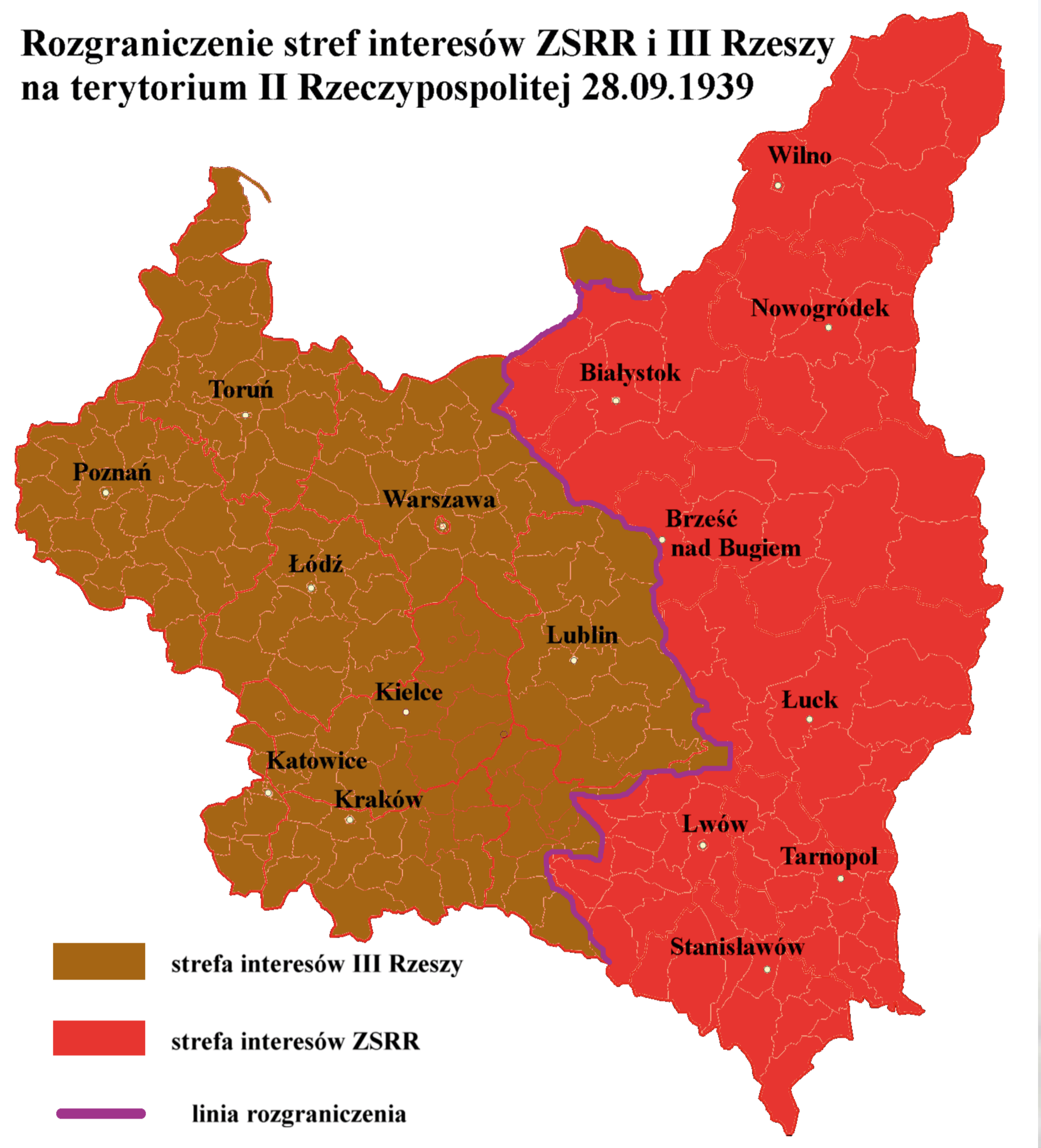
Становище багатодітної родини різко погіршилась після націоналізації землі, з якої до цього часу жили Любчики. Це схилило їх до того, щоб принаймні одну дитину віддати на службу. Таким чином Анна, наділена міцним здоров'ям, стала служницею Едмунда Телесницького – поляка, який управляв маєтком в Пустомитах. Вона працювала у нього до літа 1943 року.

Під час етнічних чисток на Волині та в передчутті наближення Червоної армії Телесницький вирішив евакуюватися з родиною до Польщі. Можливо, він свідомо ввів Анну в оману, сказавши, що її родина загинула. Під цим приводом він вивіз свою підопічну спочатку під Варшаву, а потім на околиці Гданська. Мало того, що опікуни Валентинович не удочерили її, але й принижували та використовували.

Пустомити на Волині, родинні місця Анни Валентинович (у дівочтві Любчик). / Pustomyty na Wołyniu, rodzinne strony Anny Walentynowicz (z domu Lubczyk)
Fot. ze zbiorów rodzinnych

Rozgraniczenie stref interesów ZSRR i III Rzeszy na terytorium II Rzeczypospolitej 28.09.1939

Поділ Польщі за пактом Ріббентропа-Молотова (23 VIII 1939) з пізнішими змінами. / Podział Polski na mocy paktu Ribbentrop-Mołotow (23 VIII 1939) z późniejszymi zmianami
Źródło: domena publiczna

Po 17 września 1939 roku wschodnia część przedwojennej Polski – w tym Wołyń z Rówieńszczyzną – zostały zagrabione przez ZSRS.

Sytuacja wieloletniej rodziny uległa gwałtownemu pogorszeniu po znacjonalizowaniu ziemi, z której Lubczykowie dotychczas żyli. To skłoniło ich, by oddać przynajmniej jedno z dzieci na służbę. W ten sposób obdarzona mocnym zdrowiem Anna została służącą Edmunda Teleśnickiego – Polaka, gospodarującego w majątku Pustomyty, u którego pracowała do lata roku 1943.

W czasie ludobójczych czystek na Wołyniu oraz w obliczu nadciągającej zimy Armii Czerwonej Teleśnicki postanowił ewakuować się z rodziną do Polski. Być może celowo wprowadził Annę w błąd, informując, że jej rodzina zaginęła. Pod tym pretekstem wywiózł swoją podopieczną najpierw pod Warszawę, a następnie w okolice Gdańska. Nie dość, że Walentynowicz nie została przez swych opiekunów adoptowana, to jako służąca była wręcz poniżana i wykorzystywana.

